

Голас Радзімы

№ 90 (775)

Лістапад 1963 г.

Год выдання 9-ы

ВЫДААНЕ БЕЛАРУСКАІ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАІЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

Хроніка

Серыйны выпуск даўгамерных электрамаставых пяцітонных кранаў наладзіў Магілёўскі завод пад'ёмна-транспартнага абсталявання імя Кірава. У гэтым годзе машынабудаўнікі выпускаць 150 такіх кранаў.

Сёлета ў Савецкім Саюзе электрыфікавана амаль 1 200 кіламетраў стальных магістраляў. За 10 месяцаў план электрыфікацыі стальных магістраляў перавыкананы.

Мантажнікі Светлагорскага заводу штучнага валакна заканчваюць устаноўку абсталявання першай чаргі ў цэху вытворчасці віскозы. Поўным ходам ідуць мантажныя работы ў кордавым цэху і на пракладцы цеплатрасы. Для вытворчасці корда ўжо ўстаноўлены дзесяткі круцільных і аддзелачных машын. Будаўнікі завяршаюць узвядзенне кіслотнай станцыі.

На Паўночным горнаўзбагачальным камбінаце Крывога Рога здадзена ў эксплуатацыю першая чарга жалезаруднага кар'ера. Яго магутнасць — 10 мільёнаў тон руды ў год.

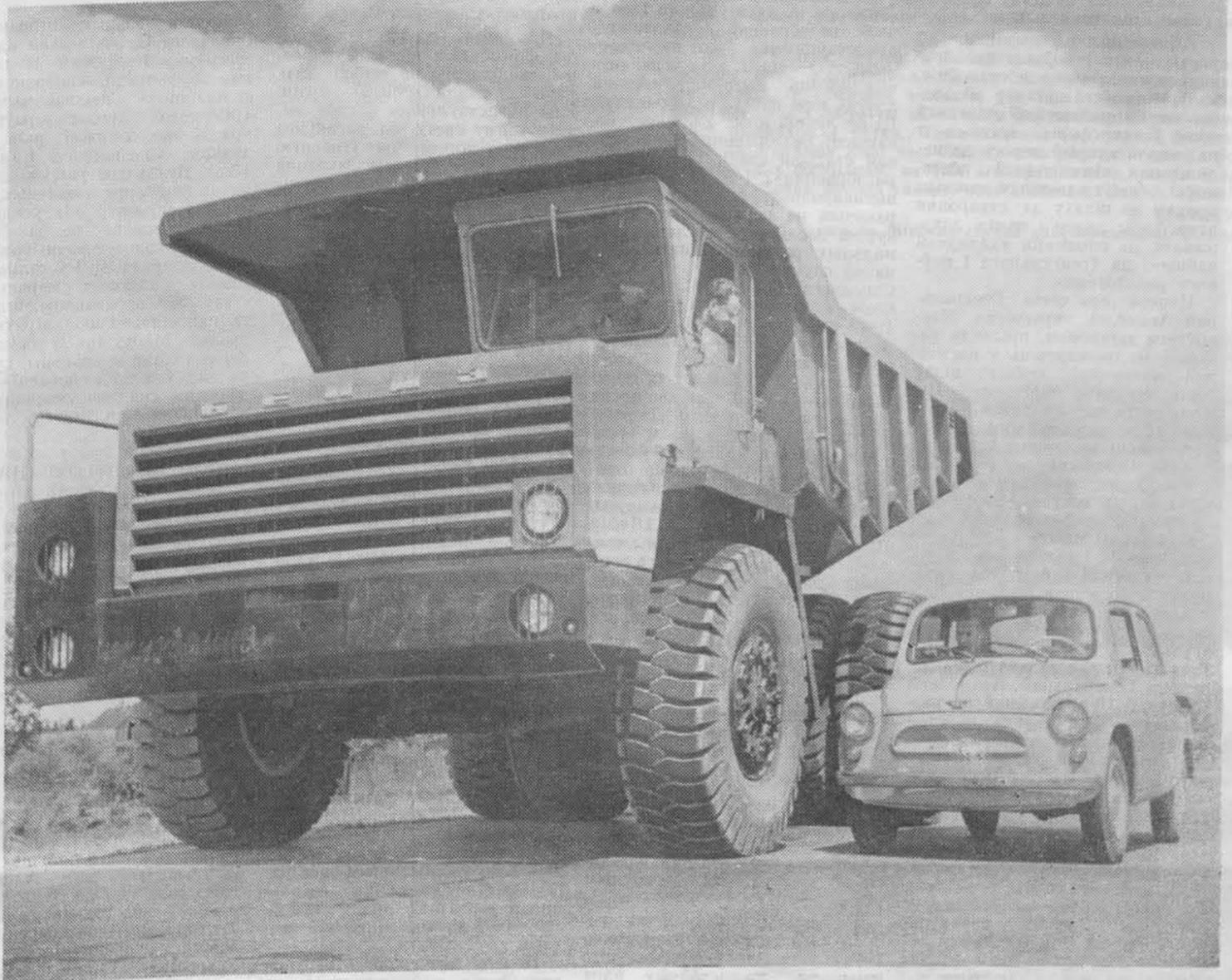
Першы мільён тон руды перапрацаваў калектыў нядаўна ўступіўшага ў строй Качканарскага горнаўзбагачальнага камбіната ў Сявядлоўскай вобласці. Працягваецца будаўніцтва другой чаргі камбіната, узводзіцца агламерацыйны цэх.

Граюры на магніі ўкаранены ў вытворчасць на Мінскім паліграфічным камбінаце імя Якуба Коласа. Яны дадуць магчымыя палепшыцы мастацкае і паліграфічнае афармленне розных вырабаў.

На ўкраіне Ліпецка разгарнулася будаўніцтва заводу «Цэнтраліт». Тут будуць адліваць розныя дэталі для машынабудаўнічых прадпрыемстваў. Гэта будзе завод-гігант. Вытворчая плошча толькі яго першай чаргі складзе больш 170 гектараў.

Гомельскія станкабудаўнікі дэтармінава выканалі гадавы план па пастаўках абсталявання 25 пусковымі прадпрыемствам вялікай кілімі. Намнога раней часу папярочна-стругальныя станкі адгружаны азотна-тукавым заводам, калійным і хімічным камбінатам.

52 тысячы кватэр газіфікавана ў Мінску. У іх жыве 233 тысячы чалавек. Калі да гэтага дадаць кватэры, дзе выкарыстоўваецца звадкаваны газ, то колькасць жытараў, якія карыстаюцца зручным відам паліва, дасягне 400 тысяч чалавек. Апрача таго, прыродным газам карыстаюцца 68 прамысловых і 144 камунальна-бытавых прадпрыемстваў. Даўжыня гарадской газавай сеткі ўжо дасягнула 327 кіламетраў.

130 000 КІЛАМЕТРАЎ НОВЫХ ДАРОГ

Скорасная пасажырская лінія адкрылася ў чэрвені гэтага года паміж Масквой і Ленінградам. Тут кур'ерскія паязды развіваюць хуткасць да 160 кіламетраў у гадзіну. Гэта найбольш быстраходныя экспрэсы ў свеце. Іх сярэдняя маршрутная хуткасць складае 120 кіламетраў у гадзіну. А быстраходныя экспрэсы Злучаных Штатаў Амерыкі «XX стагоддзе», «Брадвей», «Паўднёвы вецер», «Пасляабедзенны кангрэсій» ходзяць з маршрутнай хуткасцю 102, 88, 75 і 101 кіламетр у гадзіну. У Англіі маршрутная хуткасць экспрэса «Бры-

столя» раўняецца 108 кіламетраў у гадзіну, у Федэратыўнай Рэспубліцы Германіі — 109, у транс'еўрапейскага экспрэса Парыж—Брусель — 110 кіламетраў у гадзіну.

Кур'ерскія паязды, якія звязваюць Ленінград з Масквой, асабліва мякка ідуць на участках так званых бясстыкавага пуці, дзе рэйкі звараны ў «плечы» даўжынёй па 800 метраў. Іменна на гэтых участках экспрэсы паказваюць хуткасць 160 кіламетраў у гадзіну.

Гэта сённяшні дзень стальных магістраляў Савецкай краіны. Заўтра ўжо будуць іншыя хуткасці, іншыя працягласці каляі, іншыя грузанаток.

Старая схема чыгуначных пуцей адлюстроўвала слабасць эканомікі царскай Расіі. На долю Сібіры, Казахстана і Сярэдняй Азіі не даводзілася і чатырох працэнтаў прамысловасці Расіі. Усяго толькі 15 працэнтаў чыгуначных дарог праходзіла па азіяцкай частцы краіны. Дзяржава задыхалася ад бездарожжа, велізарныя прыродныя багаці ляжалі без руху. Да 1913 года даўжыня рускіх чыгунак складала 58,5 тысячы кіламетраў. Гэта было недастаткова для такой велізарнай краіны.

Рашучая барацьба з бездарожжам пачалася ў Расіі пасля ўстанаўлення Савецкай улады. З 1918 года па 1962 год ў краіне было пабудавана 130 тысяч кіламетраў магістраляў. Цяпер агульная даўжыня стальной каляі ў Савецкім Саюзе перавысіла 228 тысяч кіламетраў. Каб праехаць па

ёй у поездзе з хуткасцю 100 кіламетраў у гадзіну, спатрэбілася б больш трох месяцаў няспыннага падарожжа.

Адной з буйнейшых чыгуначных будоўляў савецкага перыяду была Туркестана-Сібірская (Турксіб), цяпер Казахская магістраль. Дарога ўступіла ў строй у 1930 годзе, але яшчэ да гэтага савецкія пуцейцы пракладлі каля дзесяці тысяч кіламетраў іншых чыгуначных ліній. З таго часу стальныя пуці прыйшлі ў многія раёны Савецкага Саюза. Злучыўшыся з Сяміпалацінскім, Турксіб звязаў Сібір з Казахстанам і Сярэдняй Азіяй.

У эканамічным развіцці краіны вялікую ролю адыгрывае Паўднёва-Сібірская магістраль. З усіх магістраляў, пабудаваных за гады Савецкай улады, яна самая вялікая. Яе працягласць перавышае тры тысячы кіламетраў.

Працягласць чыгуначнай сеткі Савецкага Саюза даўно б перавысіла сучасны ўзровень, калі б з сарака шасці год народнай улады дзесятак год не быў адабраны грамадзянскай і другой сусветнай войнамі. З 54 дарог, якія меліся ў краіне к 1941 году, у вайну 26 дарог былі цалкам выведзены са строю, восем дарог разбураны часткова. Пасля вайны савецкім людзям давялося аднавіць 65 тысяч кіламетраў чыгунак, узяць з абломкаў 13 тысяч мастоў, адрамантаваць каля паўмільёна пашкоджаных вагонаў і лакаматываў.

Рэзка ўзрос грузаварот чыгунак краіны. Калі ў 1913 годзе па іх было перавезена 157,6 мільёна тон грузаў, то ў 1962 годзе гэты паказчык раўняўся 2 мільярдам 77,4 мільёна тон. Гэта ў два разы перавышае грузаварот чыгунак ЗША.

На здымку вы бачыце дзве аўтамабіны — грузанадмальнаснае дваццаць сям'тон і легкавую машыну. Розніца, як бачыце, вялікая — волат і карлік. Цяпер у кар'еры Курскай магнітнай аномаліі заканчваецца дзяржаўная выпрабаванні новага вялікагрузнага самазвала БелАЗ-540. Пройдзе нямнога часу, і беларускія аўтамабілебудаўнікі пачнуць серыйны выпуск гэтых машын. Новая машына ў 1,7 раза прадукцыйней за дваццаціціятонны самазвал МАЗ-525. Хуткасць яе больш 50 кіламетраў у гадзіну.

К канцу 1962 года агульная працягласць чыгунак, пераведзеных у СССР на электравозную і цеплавозную цягу, складала 54 тысячы кіламетраў.

Расце і развіваецца чыгуначная сетка Савецкага Саюза. Толькі за мінулае дзесяцігоддзе ў краіне ўведзена больш дзевяці тысяч кіламетраў новых ліній.

Аляксей СКАРАБАГАТАЎ.

«Космас-21» у палёце

11 лістапада 1963 года ў Савецкім Саюзе здзейснен запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-21».

На спадарожніку ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для працягання даследаванняў касмічнай прасторы ў адпаведнасці з праграмай, аб'яўленай ТАСС 16 сакавіка 1962 года.

Паводле папярэдніх даных, спадарожнік выведзен на арбіту, блізкую да разліковай.

Суммары:

- ◆ Каментарыі да чатырох фатаграфій.
- ◆ Голас Беларусі ў ААН.
- ◆ Новы час, новыя вёскі.
- ◆ Письмо В. Барысевич-Кляцко.
- ◆ Хроніка. Спорт. Радые.

НАША МЭТА—РАЗЗБРАЕННЕ

**З выступлення кіраўніка
дэлегацыі Беларускай ССР
К. В. Кісялёва на пасяджэнні
Палітычнага камітэта XVIII
сесіі Генеральнай Асамблеі
ААН па пытанню
аб усеагульным і поўным
раззбраенні 6 лістапада
1963 года**

Пан старшыня, панове!

Абмеркаванне пытання аб усеагульным і поўным раззбраенні праходзіць у абстаноўцы, калі Маскоўскі дагавор аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў атмасферы, космасе і над вадой адкрыў дарогу да палашэння міжнароднай абстаноўкі, з'явіўся першым важным крокам на шляху да стварэння атмасферы давер'я паміж дзяржавамі, да спынення «халоднай вайны», да ўсеагульнага і поўнага раззбраення.

Цяперашняя сесія Генеральнай Асамблеі, акрыленая Маскоўскім дагаворам, прыняла рашэнне не размяшчаць у касмічнай прасторы любых відаў зброі масавага знішчэння. Падзеі, такім чынам, ідуць у заданым напрамку, хоць многія магчымасці застаюцца ўсё яшчэ нявыкарыстанымі.

Сапраўды, панове, у наш час няма больш вострай, больш неадкладнай праблемы, чым праблема ўсеагульнага і поўнага раззбраення і папярэджання новай сусветнай вайны. Каб папярэдзіць сусветную тэрмаядзерную вайну, неабходна выбраць самы радыкальны шлях—ўсеагульнае і поўнае раззбраенне.

Гэта ганаровая задача была даручана Генеральнай Асамблеі Камітэту 18-ці дзяржаў па раззбраенню. Натуральна, паўстае пытанне, як жа справіцца камітэт з даручанай яму задачай, чаго дабіўся ён у выніку больш чым гадовай работы ў Жэневе? Я павінен сказаць, што хоць камітэт правёў ужо больш чым сто пасяджэнняў, канкрэтных вынікаў яго работы, на жаль, пакуль не відаць. За гэты год Камітэт 18-ці не дабіўся ніякіх практычных зрухаў у сваёй рабоце. Работа Камітэта 18-ці застаецца ўсё яшчэ бясплёнай. Мы баімся, як бы «апошняя надзея свету» не задыхнулася пад Альпамі пратаколаў, якія ўсё больш павялічваюцца. Аматыры статыстыкі падлічылі, што ў камітэце сказана ўжо больш чым 4 мільёны слоў, а перагаворы па-ранейшаму вядуцца ля самых вытокаў праблемы раззбраення. Да гэтага часу адмаўляцца працаваць у Камітэце 18-ці Францыя.

Прычына няспеху вдавочная. Даволі рэзкая розніца ў палітыках па раззбраенню паміж Савецкім Саюзам і іншымі сацыялістычнымі краінамі, з аднаго боку, і Злучанымі Штатамі Амерыкі і іх заходнімі партнёрамі, з другога. Гэта розніца заключаецца ў тым, што Савецкі Саюз, сацыялістычныя і многія іншыя краіны вераць у магчымасць і ажыццяўляюць ідэю раззбраення ўжо цяпер. Яны вераць у тое, што народы дасягнуць узаемаразумення і ўстано-

віль неабходнае адзінства, гарантуючы раззбройваемы і раззброены свет ад рэцыдываў ваеннага шаленства. Праект Дагавору аб усеагульным і поўным раззбраенні, прадстаўлены СССР, цалкам зыходзіць з гэтай веры, уваважае яе ў практычных і радыкальных прапаноў. Заходнія краіны, якія падтрымліваюць амерыканскую схему асноўных палажэнняў Дагавору аб усеагульным і поўным раззбраенні, наадварот, прадстаўляюцца нам небяспечнымі псіхістамі, якія ўсякі раз выклікаюць пытанне: «А ці хочучы яны наогул раззбраення? Ці не лічаць яны размовы аб карысці раззбраення канчатковай стадыяй сваёй «праграмы раззбраення»? І ці не таму ўсе высакародныя намаганні, накіраваныя на пераадоленне тупіку, на дасягненне агульнапрыёмных рашэнняў, наткаюцца на глухую сцяну? Кіраўнік Савецкага ўрада М. С. Хрушчоў, адказваючы 20 красавіка 1963 года на пытанні дырэктара Італьянскай газеты «Джорна» І. Пётра, сказаў: «Галоўныя намаганні ЗША і іх партнёраў па НАТО накіраваны не на тое, каб заключыць Дагавор аб усеагульным і поўным раззбраенні, а на далейшае ўзмацненне гонкі ўзбраення, на стварэнне агрэсіўных ядзерных сіл. НАТО. Толькі гэтым можна вытлумачыць, што Камітэт 18-ці ў Жэневе па сутнасці справы топчацца на месцы і да гэтага часу не прыняў ніводнага рашэння, якое б вядло да ажыццяўлення праграмы ўсеагульнага і поўнага раззбраення».

Дэлегацыя Беларускай ССР зноў звяртае ўвагу Палітычнага камітэта на асабліва небяспечку ствараемых Захадам шматбаковых ядзерных сіл НАТО. Няма сумнення, што ажыццяўленне распрацаваных планаў на многа пагоршыла б міжнародную абстаноўку, адсунула б на неакрэслены тэрмін вырашэнне насуперых пытанняў, у тым ліку абмяркоўваемага намі пытання аб усеагульным і поўным раззбраенні.

Кожнаму чалавеку, які не прадузіта ацэньвае становішча спраў у свеце, зразумела, што існаванне процістаячых адна адной ваенных групавак, якія маюць вялікія ўзброеныя сілы і велізарныя запасы ракетна-ядзернай зброі, з'яўляецца патэнцыяльнай крыніцай тэрмаядзернага канфлікту. Ад адносінаў паміж дзяржавамі Варшаўскага дагавору і НАТО больш за ўсё залежыць захаванне міру. Калі паміж імі выбухне канфлікт, то ўжо нішто не

Над светам гучыць песня міру.
«Тэлеграф». Заходні Берлін.

змога папярэдзіць сусветную тэрмаядзерную вайну.

Савецкая прапанова аб заключэнні пакту аб ненападзе сустрэла падтрымку многіх нейтралістычных краін. Прадстаўнікі Бразіліі, Эфіопіі, ААР, Нігерыі і іншыя выказаліся за заключэнне пакту аб ненападзе. На жаль, заходнія дзяржавы занялі пазіцыю, якая фактычна бласкіруе разгляд новых мірных прапаноў Савецкага Саюза.

Ядзерныя сілы НАТО, у якой бы форме яны ні былі створаны, накіраваны не толькі супраць сацыялістычных краін; яны прадстаўляюць з сябе выклік усяму свету, бо, пасеяўшы ядзерную зброю на ўгноеную мілітарызмам зямлю Заходняй Германіі, заходнія дзяржавы амаль немінуча пажнуць усеагульную тэрмаядзерную вайну.

Беларускі народ мае ўсе падставы выказаць асабліва гней у сувязі з планами ўзмацнення ваеннага патэнцыялу мілітарысцкай Заходняй Германіі. Няхай нас не пераконваюць у «міралюбнасці» мілітарыстаў, мы ведаем, што гэта такое! Гэта кроў мільянаў, гэта—рабства і насілле! Факты гісторыі пераканалі нас, панове, у тым, што ніякі мір не будзе трымацца, пакуль не будзе вылучана брыгада мілітарызму і рэваншызму. І перш за ўсё—у Заходняй Германіі.

Небяспечную гульнію з заходнегерманскімі рэваншыстамі вядуць кіруючыя колы Францыі. Гэта гульнія не садзейнічае прыпыненню гонкі ўзбраенняў у Еўропе і ва ўсім свеце. Рады праціўнікаў разрады міжнароднай напружанасці ўзначальвае «на вышэйшым узроўні» Францыя. Чым адказала гэта дзяржава на гістарычны Маскоўскі дагавор? Як паведамляе амерыканскі друк, Францыя распачала будаўніцтва палігона для ядзерных выпрабаванняў на востраве Таіці. Гэта значыць, што Францыя збіраецца дазволіць сабе ў бліжэйшым часе радыеактыўна заражаць насельніцтва дзесяткаў краін, губіць здароўе і жыццё мільянаў людзей.

Нельга дапускаць стварэння атмасферы раўнадушнасці да лёсу чалавецтва, неабходна рашуча адхіліць тэорыю аб немінучасці вайны. Вядома, што ў заходніх краінах існуюць уплывовыя сілы, якія зацікаўлены ў гонцы ўзбраенняў і якія выступаюць, натуральна, супраць разрады міжнароднай напружанасці. Барацьба за ўсеагульнае і поўнае раззбраенне азначае і барацьбу супраць гэтых сіл, якія кідаюць унутр механізма перагавораў гаечны ключ усякі раз, калі намячаецца які-небудзь прагрэс. Я хачу толькі звярнуць увагу камітэта на самы апошні савецкі ініцыятыўны прапановы, якія маюць, на думку дэлегацыі БССР, вельмі вялікае прынцыповае значэнне. Я маю перш за ўсё на ўвазе гатоўнасць урада Саюза ССР пайсці на захаванне пэўнай, строга абмежаванай колькасці ракет у распадзжэнні СССР і ЗША на іх уласнай тэ-

рыторыі разам з адпаведнай колькасцю ядзерных зарадаў да іх аж да канца трэцяга этапу раззбраення. Гэта гатоўнасць была не выпадкова адзначана прадстаўніком Швецыі панам Сульманам як «самы важны новы элемент», які ўводзіць фундаментальнае змяненне ў самой перспектыве, пры якой мы павінны разглядаць працэс раззбраення».

Другая важная ініцыятыва Савецкага Саюза, якая адкрывае перад Камітэтам 18-ці новыя магчымасці,—прапанова аб скліканні ў першай паловіне 1964 года нарады кіраўнікоў урадаў тых дзяржаў, якія з'яўляюцца ўдзельніцамі Камітэта 18-ці. Неабходна рашуча разарваць павуцінне тэхнічных дыскусій і спрэчак, якія ўскладняюць перагаворы па раззбраенню. Неабходна прынцыпова дамовіцца, прычым, і ў галіне так званых частковых мерапрыемстваў. Мы перакананы, што гэта пад сілу толькі кіраўнікам урадаў. Марудзіць з ажыццяўленнем гэтай прапановы, сумніваюцца ў яе дзейнасці—гэта значыць, свядома ўхваляюць цяперашнюю бясплёнасць камітэта.

Заключэнне пакту аб ненападзе паміж краінамі НАТО і краінамі Варшаўскага дагавору, адмова ад выкарыстання тэрыторый замежных дзяржаў пад ваенныя базы, стварэнне бяз'ядзерных зон у Еўропе і іншых раёнах свету, скарачэнне ваенных бюджэтаў, пагадненне аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі—усе гэтыя прапановы, за ажыццяўленнем якіх выступаюць сацыялістычныя краіны, на жаль, не прымаюцца заходнімі краінамі.

Быць ці не быць раззбраенню—гэта залежыць толькі ад заходніх дзяржаў. Што датычыць урада Беларускай ССР, то ён гатоў хоць сёння далучыцца да Дагавору аб усеагульным і поўным раззбраенні, які забяспечыў бы сапраўдны шлях да трывалага міру. Ад новага 1964 года народы ўсяго свету маюць права чакаць далейшага паглыблення і расшырэння дэлевага супрацоўніцтва паміж Усходам і Захадам, а галоўнае—канкрэтных зрухаў кардынальнай праблемы сучаснасці—праблемы раззбраення. Няўхільна дабіваючыся ўсеагульнага і поўнага раззбраення, дэлегацыя Беларускай ССР зыходзіць з таго, што вырашыць гэту праблему магчыма толькі ў абстаноўцы трыумфу палітыкі мірнага суіснавання.

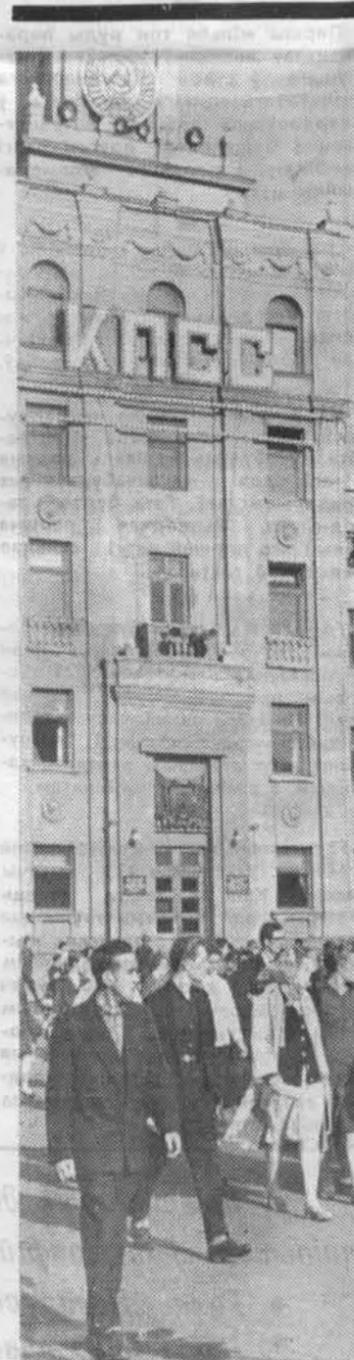
Наша дэлегацыя выказвае надзею, што 1964 год прынясе чалавецтву доўгачаканы зрух у праблеме раззбраення, паколькі гэта ідэя авалодала ўжо розумамі мільянаў людзей.

Дэлегацыя БССР з непакоем адзначае, што зходнія краіны не змянілі сваёй негатыўнай пазіцыі ў адносінах да бяз'ядзерных зон. У наўнясці імкненне ўскладніць праблему настолькі, каб зрабіць яе нерэальнай. Прадстаўнік ЗША пан Стэл папросту аб'явіў важныя прапановы па стварэнню бяз'ядзерных зон у Еўропе, Азіі і басейне

К. В. Кісялёў выступае на XVIII сесіі Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у Нью-Йорку.

Ціхага акіяна парушачымі і ненябаланс. Вельмі зручна адгаворка, якая дае магчымасць ухіліцца ад вырашэння важных прапаноў! Але мы сабраліся тут не для таго, каб выдумляць адгаворкі, а каб шукаць практычныя рашэнні насуперых праблем. Мы хачем і спадзявацца, што палымныя заклікі чалавецтва да раззбраення і рэалізму прымусяць, нарэшце, урады заходніх краін адмовіцца ад палітыкі сілы і пайсці па раззбраенне. Ясна, што ў чалавецтва няма светлай будучыні без усеагульнага і поўнага раззбраення. Аभावязак ААН заключаецца ў тым, каб спыніць маневры праціўнікаў раззбраення, накіраваныя на абстрагненне міжнароднай абстаноўкі і ўзмацненне гонкі ўзбраенняў. Неабходна сканцэнтраванне ўсе намаганні на вырашэнне асноўнай праблемы нашага стагоддзя—праблемы ўсеагульнага і поўнага раззбраення. Толькі пры гэтай умове мы захаваем мір на нашай зямлі.

Пасляк мінскіх трактаразаводцаў. Закончылася рабочая змена.
Фота К. ЯКУБОВІЧА.

Былі і застаёмся патрыётамі

Дзень добры, дарагая рэдакцыя!
Віншую вас з 46-й гадавінай Кастрычніцкай рэвалюцыі і жадаю савецкаму народу шчасця і поспехаў ва ўсіх справах. Я памятаю, з якой вялікай радасцю сустрэлі калясці гэту навіну мы, рускія суайчыннікі ў Амерыцы. Як моцна біліся нашы сэрцы, як жадалі мы поспехаў маладой Краіне Саветаў.

У нашым гарадку Сусіты была ў той час руская арганізацыя пад назвай «Таварыства ўзаемадапамогі». Мы збіраліся на вечарыні, ставілі рускія спектаклі, а выручаныя грошы пасылалі ў Нью-Йорк, адкуль іх павінны былі перасылаць у Савецкую Расію. Не ведаю, ці доходзілі яны да вас, але паверце, мы рабілі ўсё, што маглі, для сваёй дарагой Радзімы. Памятаю я і песню, якую мы часта спявалі тады:

Да здравствуе Россия,
Свободная страна,

Свободная стихия
Великой суждена.
Леса, поля и нивы,
Великий океан—
Вы, вольные, счастливы,
Счастливы народ-титан.

Нас называлі бальшавікамі, за любоў дробязь выганялі з работы, арыштоўвалі толькі за тое, што мы насілі чырвоныя шапкі ці шалікі. У час забастовак рускіх зваліся адразу, звалі бунтаўшчыкамі і назвалі на работу не прымалі. Але мы заставаліся і застаёмся патрыётамі Савецкай Радзімы.

Чым мы займаемся зараз? Я атрымліваю «Голас Радзімы» і бачу, што вы семі добра гэта ведаеце. Таму скажу каратка. У царскай Расіі нас страшылі чортам і пеклам, калі мы хачелі дабіцца лепшага жыцця. А зараз у капіталістычных краінах нас таксама страшаць пеклам за спачуванне і дапамогу краінам сацыялізма,

дзе ва ўладзе стаяць бязбожнікі. Ці не смешна гэта—у другой палове XX стагоддзя?

Мы, старыя эмігранты, ад усяго сэрца жадаем прагрэсу роднай краіне, сочым за вашымі поспехамі, ганарымся вамі. Толькі шкада, што мы так рана нарадзіліся і ўжо не ўбачым, чым скончыцца гэта такое цікавае XX стагоддзе.

Прабачце мяне за маё вельмі простае пісьмо. Школы ў май вясцы не было, і адукацыі я не атрымаў. З прывітаннем

Вера БАРЫСЕВІЧ — КЛЯЦКО,
ураджынка вёскі Вялежына Мінскай вобласці.

P. S. Яшчэ раз дзякую за кнігі і календар, а таксама за газету, якую я чытаю з цікавасцю.

АД РЕДАКЦЫІ: Жадаем вам здароўя і поспехаў у жыцці. Дзякуем за ваша вельмі простае і вельмі цёплае пісьмо.

К Н І Г А ПРАЦОЎНАЙ СЛАВЫ

Калі сяляне вёсак Драбовічы, Машкоўцы і іншых вырашылі аб'яднацца і працаваць разам, яны назвалі сваю агульную гаспадарку так: «Слава працы». З таго часу назва калгаса не разыходзіцца са справай хлебарабав. Сумленная праца зрабіла непазнавальным жыццё былых беднякоў.

Нядаўна хлебарабы калгаса сабраліся ў памяшканні клуба на ўрачысты сход. На разгляд сходу праўленне вынесла прапанову ўстанавіць ганаровы тытул «Заслужаны калгаснік» калгаса «Слава працы» для тых, хто працуе найбольш шчыра. І ўдастоеных ганаровага звання занесці ў «Кнігу працоўнай славы» калгаса. Бурныя апладысменты сведчылі аб тым, што калгаснікі аднадушна падтрымалі гэту прапанову.

Горача і ажыўлена праходзіў сход. З гордасцю гаварылі выступаючыя пра справы калгаса, пра яго лепшых людзей. А справы ў арцелі сапраўды добрыя. Возьмем жывёлагадоўлю — галоўную крыніцу даходаў арцеля. Тэхніка прыйшла на дапамогу даяркам, свінаркам. З дапамогай механізмаў ідзе раздача кармоў, ачыстка памяшканняў, дойка кароў. У калгасе 21 трактар, 18 аўтамашын і многа рознай сельскагаспадарчай тэхнікі.

Доўга абмяркоўвалі калгаснікі кандыдатуры лепшых — тых, хто сваёй працай у славіў калгас і служыць прыкладам для моладзі. Першым назвалі Міхаіла Туровіча. Яго ведае і стары і малы. Ён арганізоўваў калгас, доўгі час быў яго старшынёй.

Былі ўдастоены ганаровага звання «Заслужаны калгаснік» Таццяна Сарудзь, Кліменцій Дарафейчык, Уладзімір Белы і іншыя. Ад усяго сэрца віталі калгаснікі кандыдатуру Рыгора Дзянісіка. Калісьці ён штурмаваў Зімі Палац у Петраградзе, потым змагаўся на франтах грамадзянскай і Вялікай Айчыннай вайны, аднаўліў разбураную гаспадарку. У гонар ветэрана калгаснай працы яго імя названы малады пасёлак. У ім ужо жыве 16 калгасных сем'яў, а хутка яшчэ столькі ж справіць на населле. У пасёлку Дзянісава будуецца шматпавярховыя дамы з вадаправодам, газам і ўсімі зручнасцямі.

Добра вядома ў калгасе імя Ядзвігі Леашкевіч. Больш дзесяці год працуе яна цялятніцай і вынікі мае выдатныя. Калгаснікі выбралі яе сваім дэпутатам у Вярхоўны Савет БССР. Маці Леашкевіч таксама працуе ў калгасе. Калгас пабудоваў ім новы дом, Аказана дапамога ў будаўніцтве дамоў калгаснікам Сайчыку, Гарадку, Леашкевічу і іншым. Зараз у дамах калгаснікаў устаноўлена сто газавых пліт.

Сем працаўнікоў арцеля ўдастоены высокага звання «Заслужаны калгаснік». Іх прозвішчы ўпісаны ў «Кнігу працоўнай славы» калгаса.

Г. БЯЛЬКЕВІЧ.

Добрую славу на Гомельшчыне заваяваў хор Рэчыцкага фанера-мэблевага камбіната. За высокае выканаўчае майстэрства яму сёлета прысвоена званне Народнага хору. У рэпертуары хору дзесяткі народных песень і танцаў. Многія песні нарадзіліся ў Рэчыцы, іх стварыла мясцовая паэтэса Ларыса Дэйкун, а музыку да іх напісаў кіраўнік хору Юрый Сіцпанавіч Салафёў.

«ДОБРЫ ДЗЕНЬ, КАМСАМОЛЬЦЫ!»

НА БРЭСЦКАЙ зямлі ў раёне гарадскога пасёлка Жабінка будуюцца цукровы завод. Калектыву мясцовых будаўнікоў дзейснаю дапамогаю аказвае група польскіх спецыялістаў, якую ўзначальвае Ян Браджоніс.

Чаму ў Жабінцы працуюць таварышы з Польшчы? Справа ў тым, што асноўныя машыны прыбылі сюды з ПНР. Польскія сябры паставілі на завод дыфузныя апараты (сэрцавіна цукраварэння) з Нісы Опальскага ваяводства, цэнтрыфугі з Свіднецкага заводу, што каля Вроцлава. Катлы дастаўлены з Сасновіч Катовіцкага ваяводства. Ёсць машыны з маркай Эльблонга, Любліна і іншых прамысловых цэнтраў.

Ля ракі Орда, на паўднёвай ускраіне Опальскага ваяводства, стаіць горад Рацыбуж. У ім ёсць механічны тэхнікум. Рыхтуе ён спецыялістаў сярэдняга звання для металапрацоўчай прамысловасці Польскай Народнай Рэспублікі. Навучэнцы Рацыбужскага механічнага тэхнікума адліваюць і выточваюць галоўкі для машын «Эльфа», якія таксама

працуюць на Жабінкаўскім цукровым заводзе. Даведаўшыся, што вырабы іх рук ідуць на Жабінкаўскі цукровы завод, хлопцы ў маі мінулага года напісалі ў Жабінку пісьмо. Вось яго: «Добры дзень, камсамольцы! Пішуць вам навучэнцы механічнага тэхнікума, які знаходзіцца ў прыгожым горадзе Рацыбужы. Нашы майстэрні размешчаны на тутэйшым цукровым заводзе. У гэтых майстэрнях мы рабілі дэталі машын «Эльфа», якія, як мы даведаліся, ідуць на ваш завод. Вось мы і вырашылі з вамі завесці перапіску. Калі вы згодні з нашай прапановай, то напішыце нам аб тым, што вас цікавіць. Мы захаплены тэхнікай, камсамольцамі, спортам, кіно, калекцыяніраваннем паштовых марак...»

З пісьмом юных польскіх сяброў нас пазнаёмілі ў камітэце ЛКСМБ будаўнічага ўпраўлення № 32, якое ўзводзіць Жабінкаўскі цукровы завод.

— Ці адказалі вы на яго? — пытаемся ў Галіны Тукавай, якая паказала нам пасланне польскіх сяброў.

— Вядома. У пісьме нашым рацыбужскім таварышам мы расказалі пра завод, яго магутнасці, пра маладых рабочых. Перадалі палыманае камсамольскае прывітанне. Прасілі, каб студэнты з Рацыбужскага тэхнікума пісалі нам пра свае поспехі ў вучобе і працы, аб тым, як яны праводзяць свой адпачынак.

Нядаўна з Рацыбужа прыйшло новае пісьмо. «Дарагія таварышы камсамольцы! — гаворыцца ў ім. — З вялікай радасцю мы атрымалі ваша пісьмо і сардэчна дзякуем за яго. Вельмі прыемна, што дэталі да «Эльфы», зробленыя нашымі рукамі, добрыя і знаходзяць ужыванне на вашай будоўлі. У нас будуюцца новае памяшканне тэхнікума. У гадавіну вызвалення Польшчы ў

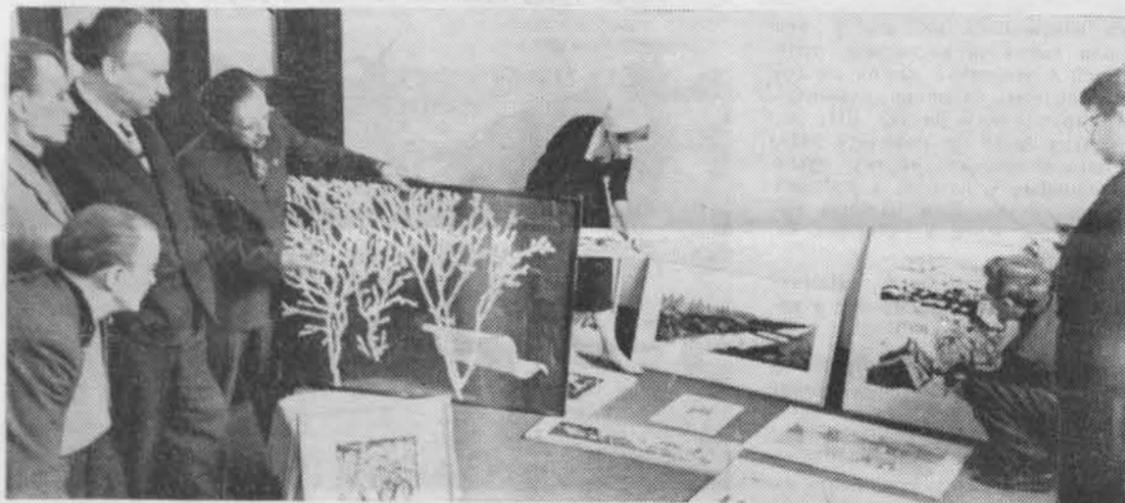
гэтым будынку думаем наладзіць выстаўку. Школьнае аддзяленне Таварыства польска-савецкай дружбы вырашыла на гэтай выстаўцы абсталяваць куток Савецкага Саюза. Таму звяртаемся да вас з просьбай: прыйшліце нам здымкі, паштоўкі. Пажадана атрымаць ад вас якія-небудзь маленькія экспанаты народнай творчасці, мастацтва. Мы вам таксама пасылаем віды роднага горада».

Камсамольцы будаўнічага ўпраўлення № 32 разам з пісьмом у адказ паслалі рацыбужскім сябрам падарункі. Перапіска беларускіх і польскіх юнакоў працягваецца.

І. ЧАРНЯУСКІ.

На восеньскіх эцюдах.
Фота П. ЗАХАРЭНкі.

У нашай краіне вялікае значэнне надаецца эстэтычнаму выхаванню чалавека, развіццю добрага густу.

І беларускія мастакі імкніцца, каб усюды: у дзіцячых садах і школах, на рабоце і дома, у кіно і тэатрах, на вуліцы і ў магазінах — чалавек знаходзіўся сярод прыгожых рэчаў, каб кожны прадмет практычнага ўжытку стаў своеасабытым творам мастацтва, набыў эстэтычны якасці.

У Мінску працуе мастацкі салон, дзе можна заўсёды набыць добрыя эстамп, поцілку, зробленую ў лепшых народных традыцыях, вырабы з керамікі.

На здымку: мастакі рыхтуюць свае творы да паказу ў салоне.

3 жыцця землякоў за мяжой

ладзіў вялікі святочны банкет у гонар 46-й гадавіны Кастрычніка.

мовіч і Шкодзіч суправаджалі фільмамі, знятымі ў СССР.

БЕЛЬГІЯ

НЬЮ-ЁРК. У кінатэатры на вуліцы Влекер праводзіўся кінафестываль савецкіх фільмаў. З вялікім поспехам дэманстраваліся кінафільмы «Чапаеў», «Мы з Кранштата», «Браняносец Пацёмкін», «Барыс Годуноў», «Юнацтва Максіма», «Аляксандр Неўскі», «Вяселле з пасагам» і іншыя.

БРУСЕЛЬ. Тут адбыўся чарговы пленум Саюза савецкіх грамадзян. Пленум заслухаў выступленне старшыні Цэнтральнага праўлення ССГ К. Бязроднай. Старшыні аддзелаў зрабілі даклады аб дзейнасці іх аддзелаў за год.

Старшыня аддзела ССГ горада Боом Чалухіна, якая суправаджала групу дзяцей у піянерскі лагер «Артэк», расказала аб гэтай цудоўнай паездцы і ўнесла прапановы на будучае.

***

НЬЮ-ЁРК. 10 лістапада ў Амерыкана-рускім цэнтры адбыўся святочны банкет, прысвечаны 46-й гадавіне Вялікага Кастрычніка.

У канцы кастрычніка адбыўся чарговы семінар загадкаў культуры і карэспандэнцкага часопіса «Советский патриот». Былі падведзены вынікі работ за апошнія месяцы, намечаны мерапрыемствы на бліжэйшы час. Напрыклад, растлумачэнне значэння Маскоўскага дагавору, святкаванне 150-годдзя дня нараджэння Т. Р. Швэўчэнкі і дваццацігоддзя часопіса «Советский патриот».

***

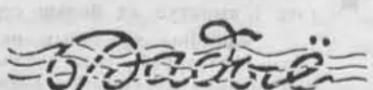
ГРЫНПОЙНТ. У Рускім народным доме адбыўся вечар, на ім выступілі Ф. Клімовіч і О. Шкодзіч, якія пабывалі на Радзіме, у Савецкім Саюзе. Выступаючыя расказалі аб тым, якое велізарнае ўражанне зрабілі на іх родныя мясціны, пакінутыя дзесяці год назад і пераўтвораныя да непазнавальнасці. Свае выступленні Клі-

У Бруселі, Антверпене, Бооме, Генце, Монсе, Льежы і іншых гарадах Бельгіі зноў пачаліся заняткі ў рускіх школах. Першы дзень заняткаў у Рускай школе г. Антверпена быў прысвечаны ўспамінам дзяцей, якія пабывалі летам у Савецкім Саюзе, у піянерскіх лагерах і ў гасцях у сявакоў.

Вялікага поспеху дабіліся ў Рыме футбалісты Савецкага Саюза. Яны вышлі ў чвэрць-фінал розыгрышу Кубка Еўропы. Гэта права яны заваявалі, згуляўшы ўнічыю з італьянскай зборнай у матчы-адказе адной восьмай фіналу. Лік сустрэчы — 1:1 (1:0).

З лікам 2:0 дынамаўцы Мінска абыгралі маскоўскі «Лакаматыв». І ў каторы раз маскоўскія футбалісты вымушаны былі канстатаваць, што не могуць знайсці процідзія супраць манеўранай, прыгожай і нават элігантнай гульні мінчан.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу: ад 7 да 8 гадзін, ад 15 да 16, ад 17 да 20 і ад 21 да 22 гадзін у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 16, 19, 31, 41 метр, а таксама на сярэдніх хвалях 216,6 і 375 метраў.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ — на гэтых жа хвалях па суботах ад 7 гадзін 30 минут да 8 гадзін і ад 19 гадзін 30 минут да 20 гадзін па сярэднеўрапейскаму часу.

Апрача таго, штодзённа на кароткіх хвалях 50,25 і 50,51 метра ад 22 гадзін 30 минут да 23 гадзін 30 минут па сярэднеўрапейскаму часу.

У сталіцы Інданезіі Джакарце праводзіцца гульні ГАНЕФА — міжнародныя спаборніцтвы па 21 відзе спорту. У іх прымаюць удзел прадстаўнікі 51 краіны, у тым ліку і Савецкага Саюза. На гэтых спаборніцтвах паспяхова выступаюць савецкія спартсмены. Мужчынская гімнастычная каманда СССР заваявала першае месца. Абсалютным чэмпіёнам гульні стаў беларускі гімнаст Мікалай Мілігула.

У Тбілісі закончылася асабістае першынство Савецкага Саюза па акрабатыцы. Сярод змешаных пар пераможцамі сталі беларускія спартсмены — мінчане Аляўціна і Мікалай Туманавы. Ім уручаны залатыя медалі чэмпіёнаў СССР.

ДЛЯ ЗША, КАНАДЫ І КРАІН
ЛАЦІНСКАЙ АМЕРЫКІ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскому часу: ад 18 гадзін 30 минут да 20 гадзін 30 минут у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 19, 25, 31 і 41 метр, а таксама на сярэдняй хвалі 216,6 метра.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ — на гэтых жа хвалях кожную суботу ад 19 гадзін да 19 гадзін 30 минут па нью-йоркскому часу.

РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі
проспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты
«Голас Радзімы».

Літвін Дзюда